

TOVEERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisen äänenkannattaja

Organ of the Finnish Working Women in America

No. 52

TIISTAINA, JOULUKUUN 31.—TUESDAY, DECEMBER 31

1918—Kahdeksas vuosikerta

NAIVEN JA SOTA

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., Dec. 31, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

"Canadian Railroaderiin" kirj. Mrs. Rose Henderson.

Kun Dominionimme naiset pyysivät äänioikeutta muutama vuosi sitten, kiellettiin se heiltä jyrkästi. Sen jälestä on tapahtunut muutos; nyt heillä on täydellinen äänioikeus kaikissa muissa maakunnissa paitsi Nova Scotiassa, Prince Edwardin saarella ja Quebecissä. Ja pelkästä itse-suojeluksesta tai itsenäisyydestä näidenkin täytyy seurata toisten esimerkkiä. Tällaiset valankumoukselliset muutokset eivät rajotu ainoastaan Canadaan, niitä on havaittavissa kaikkialla muuallakin. Sota on se vipusin, joka on viskannut naisen sielunneen ruumiineen ulos kodista teollisuuden ja poliittikan taistelulentelle, jossa hän järjestymätömänä, harjaantumattomana ja edustamattomana saa rimpulla siten kuin hän parhaiten voi.

Naiset saivat äänioikeuden verrattain vähällä taistelulla. Tietysti niitä oli joitakin naisia, jotka kävivät sitkeää taistelua äänioikeuden puolesta, mutta naisten suuret joukot eivät koskaan eikä missään ole olleet heidän kanssansa, joten ei olisi oikein sanoa, että naisen poliittinen vapautus olisi kokonaan seuraus hänen taistelustaan tuon vapautuksen puolesta. Ne ovat paljon suuremmat voimat, jotka raivaavat polkua ihmiselämän rämeikön läpi, jota tulevaisuuden nainen taivaltaa.

Emmehän voi odottaakaan, että naisella olisi hyvinkään suuri pyrkimys vapauteen. Tietämättänsä hän on joutunut orjuuteen. Hän on tyytynyt nöyrästi asemaansa, koska sellainen on ollut jumalan ja miehen tahto. Hän on syntynyt ja kasvanut orjuudessa. Hänen äitinsä jo ennen häntä kantoi alennuksen ja orjuuden leimaa. Häntä pidettiin yhtenä omaisuuden lajina karjan, tavaran ja muun omaisuuden joukossa. Kuten hebrealaiset sanovat, "nainen luotiin miehen iloksi, mutta mies luotiin jumalan kunniaksi." Petruchio esittää tätä ajatusta sanoessaan: "Minä olen herra kaiken ylitse mitä minulla on. Vaimo on minun omaisuuttani, kuten on minun tavarani, taloni, tallini y. m. mikä minun on." Naisen aseman alemmuus kuvastuu jo avioliittoseremoniassakin, kun morsiamen jonkun mies-sukulaisen tulee olla paikalla vastaamassa kysymykseen: "Kuka antaa pois tämän naisen." Täten näemme, että kirkolla ja valtiolla on ollut sama laki, samanlaiset opetukset naisen vallanalaisuudesta sekä hänen henkisestä ja sielullisesta alemmuudestaan. Nykyäänkin vielä on ainoastaan muutamia kirkkoja, joissa nainen saa äänestää kirkkokokouksissa tai toimia

pappina. Voimme siis ihmetellä naisen vanhoillisuutta ja kapinallisen yhteiskunnallisen voiman puutetta?

"Hänen kahleensakin ovat tulleet hänelle rakkaaksi. Niin suuri on olosuhteiden vaikutus, että se muovailee meistä sen, mitä me olemme."

Murheellisin ja onnettomin osa koko orjuustarinassa on se, kun ketjun toinen pää on naisen kaulan ympärillä, on sen toinen pää lujasti miehen niskassa, ja hän (mies) on niin huolotellun vapautensa ja ylemmyytensä so-kaisema, ettei hän voi käsittää edes omaa orjuuttansa. Nainen on synnyttänyt kaltaisia jälkeläisiä, ja päättäen maailmassa nykyään vallitsevista olosuhteista, ei yksikään ajatteleva nainen tai mies voi osottaa hänen jälkeläistensä tekoja ylpeydellä. Nainen ei ole milloinkaan päästänyt miestä pitkälle edistyneen tiellä; kaupan alalla tosin kyllä. Mutta henkisesti he ovat vielä lemmit orjia ja tulevat niin olemaankin siihen asti kunnes nainen on vapaa.

Sota on suuri alasin, jolla orjan kahleita katkotaan. Ikuises-sa muutoksien kiertoalussa ovat ihmiset joutuneet tähän suureen sulatusuuniin, siinä muokattavaksi ja muovailtavaksi uudeksi ihmisiksi, jotka paremmin soveltuvat siihen uuteen aikaan, joka tekee tietään ihmismielin ja sieluihin kautta kaiken maailman. Yksi omittuinen seikka tämän sodan ajalla on se, että vaikka naiset ovat joutuneet irtautumaan muinaisista tapalajeistaan ja työoloistaan, he ilmeisesti eivät huomaa sitä tavatonta muutosta, joka parhailaan tapahtuu ja kuinka näiden muutoksien täytyy vaikuttaa heihin. Yksilöinä on joku nainen siellä ja täällä jotakin sanonut, mutta joukkoina eivät naiset ole osottaneet missään määrässä valistunutta yhteiskunnallista tajuntaa syistä ja seurauksista. Miehetkin ovat jättäneet tämän asian oman onnensa varaan, niin tärkeä kuin se onkin.

Sota on saattanut aikaan suuria muutoksia miesten maailmassakin, mutta paljon suurempia ovat ne muutokset, jotka sen vaikutuksesta tapahtuvat naisten maailmassa. Ehkäpä ei ole johdonmukaista sanoa; miesten maailma ja naisten maailma, mutta koska nainen synnyttää, kasvattaa ja ruokkii rotumme jäsenet ja tulee yhä edelleenkin niin tekemään, niin kaikki mikä koskee häntä ja vielä syntymättömiä sukupolvia, on tultua kertaa tärkeämpi kuin miehen mekaaniset keksinnöt ja aineelliset saavutukset. Mielen saavutukset, niin tärkeitä kuin ne ovatkin, ovat vain keinoja päämäärään pääsemiseen. Ja päämäärä on ihmis-

(Jatkos toisella sivulla)

Heille ei sota vielä ole loppunut

Kirj. Ruth M. Russell.

"Kehtoako sinä soudat?" kuului ammuketehtaan työnjohtajan ääni koneitten polkimien kalkutuksen ja pyöräin remmien hurinan seasta, kun hän huusi e-

räälle naistyöläiselle. "Toivoisinpa niin tekäväni", vastasi takkiin ja housuihin puettu nainen työstään lakkaamatta. Hän hymyili ja kohotti väsyneet silmänsä ylös kipenöitsevästä rautasorvasta, lisäten "Mutta minun mieheni tekee sitä nyt."

Hänen sorvistaan lentelevät kipinät sattuivat minun poskeeni ja minä aloin asettaa alati pois luistavaa suojeluvälinettä paikalleen. Työnjohtaja käveli pois. Sorvaajatar pyyhkäisi teräksen ja merkelipölyn mustuttamaa poskeaan etusormellaan.

"Yö onkin ainoa aika jolloin lapset voi huoletta jättää kotiin jos ukko on kotona", hän sanoi enemmän itsekseen kuin minulle ja tuli auttamaan minua suojustimen asettamisessa.

Lokakuun sinistä yötaivasta vasten näkyi kuinka suuri, musta varjo liikkui edes ja takasin verstaan ikkunarivin takana. Se oli kuulien nostokone. Sen ketjukäsiarveen kiinnitettyt rautaiset sormet lakkaamatta nostelivat tyhjiä teräsliinterejä tavara-vaunuista kuulatehtaan kulettelulle. Mutta Margaret ei ajatellut kuulista, hän ajatteli Celiä.

"Celia on minun ensimmäinen lapseni. Hänellä on kova yskä. Valvoin koko päivän hänen kanssansa ja juuri kun olin työhön lähdyksässä, hän oli hyvässä hikoamisen alussa. Ja nyt jos hän heittää peitteet pois päältänsä eikä ukko sitä huomaa!" — Avuttomuutta ilmaisevalla olkapäiden nykäyksellä Margaret palasi sorvinsa luokse jälleen.

Olimme tulleet työhön kello 11:15 illalla. Kello 12:30 kävimme himmeikkunaisessa ravintolassa syömässä keittoa ja maitoa. Meillä oli edessämme vuorokauden pisimmät tunnit — kello yhdestä kello puoli kahdeksaan.

Ravintolassa ollessamme ker-toi Margaret minulle taistelustaan sota-ajan hintojen kanssa. Miheensä teurastamoissa ansaitsema \$24.00 viikolta ei riittänyt heille kundelle. Hän lisäsi siihen \$19.20 viikossa jauhamalla terästä joka yö paitsi lauantaina.

"Huh, kuinka kolkkoa", hän sanoi äkkiä. "Suletaanhän ovi influenssalta. Oh, kuinka pitkä aika vielä on aamun."

Meidän takanamme oli sorviva. Neljä naista istuen korkeilla istuimilla, kuljettivat teräsesineitä edes takasin merkelipöyrällä, kunnes niiden kärkeä pinta tuli sileäksi ja kiiltäväksi kuin peili. Vähän matkaa heistä seisoi kuusi miestä. He pitivät teräskappaleita jotain pyö-

rää vasten. Oven edessä istoi kaksi miestä ja kaksi naista kärryjensä päällä. He vaihtoivat työläisiltä tylsät työkalut teräviin.

Heidän joukossaan oli myöskin Zita, istuen selkä koukussa, käsivarret ristissä, pää lujusti rintaa vasten. Minä tunsin Zitan. Kaksi yötä sitten minäkin olin ollut kuljettajana. Minä pidin Zitaa valveilla koko yön puhelemalla hänelle.

"Etkö sinä voi nukkua päivillä?" kysyi Zita haukotellen. "Miksi? Eihän sinulla ole edes lapsia. — Toista se on minun. Minulla niitä on kolme, jotka kaikki päivät huutelevat minulle: 'Mamma!' — Eilen sentään sain oikein hyvät unet, nukuin kokonaista kuusi tuntia."

Zitan mies oli puuseppä. Sota oli vähentänyt työtä hänen työalallansa ja Zitan täytyi auttaa perheen elatuksen ansaitsemisessa. Hän sai \$12.00 viikolta 8-tuntisesta työstä. Toisinaan se ei riittänyt viikon menoihin miehensä satunnaisten ansioiden lisäksi.

"Enkö minä jaksaisi? Minä olen voimakkaampi kuin moni mies, paljon voimakkaampi kuin nuo kaksi tuolla." Hän osotti halveksuvalla peukalonsa pyörähdyksellä pientä espanjalaista, tuuheaväyksistä Fernandoa ja kalpeaa poikasta, Jackia, jotka molemmat olivat samassa työssä kuin Zitakin. "Miksi minä en siis voi ansaita enemmän rahaa?"

Hän latoi työkalut yhden kerrollaan kärryillensä. Hänen kuormansa painoi lähes 150 panna. Unisesti, leuka rintaansa vasten painettuna hän veti kärryjänsä kuten ennen auringon pelkoilla Böhmissä. Kumartuneella ruumiillaan hän työnsi auki kaksoisoven, joissa oli kirjoitus: "Vaara, varokaa!"

"Junat tulee!" huusui hänelle, "varo itsesi!"

"No, kas vain!" huudahti Zita ja juosten veti kuormansa ratorjen yli niin että olisi, nosti kärrynsä vastapäätä olevan verstaan puolitoinen jalkaa korkealle sillalle ja lähti juosta viillettämään junan rinnalla.

"Minä en vain vois tehdä tuota", sanoi Jack, kun katselimme Zitan tulisia voimanosotuksia. Zitan valkoset hampaat välkkyivät hänen nauraessa meille ja vetäessä raskasta kuormaansa hämäärään käytävään.

Suuressa verstaassa työskenteleä yksi Chicagon parhaista kuulantekijänaisia. Häntä kutsuttiin "Hutchinsoniksi." — Miksi kaikki ammattitaitoiset naiset kutsuvat itseään ainoastaan sukkunimiltään.

Kun tulin hänen luokseen, oli hänen koneensa luona neljä miestä. Poikamaisen sirona ja suo-